

І. Герасимович

Українські школи

Запам'ятайте цю адресу!

„Рідна Школа“, Українське Педагогічне Товариство
у Львові. Ринок ч. 10, II. поверх, Галичина - Польща - Європа.

ІВАН ГЕРАСИМОВИЧ.

УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ ПІД ПОЛЬСЬКОЮ ВЛАДОЮ.

(Відбитка з „Народнього Календара“ на 1924. рік
Видавництва „Бистриця“ в Станиславові).

Ціна 50.000 Мп.

(Весь прибуток з продажі на „Рідну Школу“).

СТАНИСЛАВІВ, 1924.

НАКЛАДОМ В-ва „БИСТРИЦЯ“

З друкарні А. В. Кисілевського в Коломій.

Каталог і цінник видань Українського Видавництва „Бистриця“

Станиславів вул. Липова, ч. 76 Галичина, Європа.

1. Книжки для дітей і молоді.

	Основна ціна		
1. Буйно М.: Скарб, з образками	стор. 16 0.20	7. Іван Липа: Трицарство	стор. 32 0.30
2. Вуйко Квас, оповідання, з образк.	стор. 56 0.60	8. Покотигорошок, Скарб з обр.	стор. 96 1.00
3. Б. Гринченко: Коротка історія України, ст. 72 0.50		9. Семя Скаунчиків, Пан Коцький, з обр., стор. 100 1.00	
3. Заласький О.: Малий колядничок з нот., ст. 32 0.30		10. Старий, Королів В.: Нечиста сила, укр. казки, книжка 1., ст. 104 4.00	
5. Кіплінг Р.: Слов'ятко, з образк.	стор. 16 0.10	11. Тележинський М.: Збірник пісень забав для дітей з нотами, стор. 28 1.50	
6. Кіплінг Р.: Як верблюд дістав горб? З обр. стор. 16 0.10		12. Чайківський А.: Одарка, з обр. ст. 152 1.00	
		13. Шевченко Тарас: Малий кобзар, ст. 32 0.30	

2. Літературна бібліотека.

14. Авдикович Орест: Ой у рідному краю та на дикому полі... містерія на Різдво 1914, ладом оповідання сторін 152 1.50	34. Поліщук Кл.: Розп'ята душа, опов. з латинського життя, стор. 36 0.36
15. Бабій Олександр: Шукаю людини. Нариси з часів війни стор. 32 0.30	35. Поліщук Кл.: Веселе в сумному, сатири, стор. 64 0.50
16. Будановський В.: Під одну булаву оповідання з часів першої руїни (XVIIв) стор. 122 2.00	36. Поліщук Кл.: Жменя землі, галицькі легенди, стор. 48 0.40
17. Будзиновський В.: Осаул Підкови опов. з XVI в. стор. 122 0.00	37. Поліщук Кл.: Отаман Зелений, сучасний роман, стор. 144 3.25
18. Вибір нарисів і новель, I. ст. 80 1.00	38. Поліщук Кл.: Скарби віків, легенди, стор. 66 0.50
19. Горобець Т.: Квіти і бодяче, нариси стор. 96 1.00	39. Поліщук Кл.: Воєнко, опов. з часів революції 0.30
20. Куліш П.: Чорна Рада, хроніка 1663. р. стор. 240 2.50	40. Рогова О.: Тиміш Хмельниченко, іст. пов., стор. 192 2.00
21. Мельник М.: По той бік греблі, опов. стор. 96 1.00	41. Старий. Королів В.: Слов'янські казки, стор. 88 1.00
22. Мордовець М.: Гетьман Петро Сагайдачний, істор. опов. стор. 18 4.75	42. Старий, Королів В.: На зеленому острові, опов. стор. 72 1.00
23. Лотоцький А.: Найзд Обрів, повість із VII ст. по Христі, ст. 172 2.00	43. Січовий Альманах, з обр., стор. 144 2.00
24. Опільський Ю.: Гарміоне, істор. пов. стор. 50 0.75	44. Січовий Співанник, з обр., стор. 96 1.00
25. Опільський Ю.: Вовкулака, істор. опов. з X. в., стор. 120 0.76	45. Чайківський А.: Віддячився, опов. з козацького життя, стор. 200 2.00
26. Опільський Ю.: Іду на Вас, іст. опов., стор. 163 2.00	46. Чайківський А.: За сестрою, повість з козаць. життя 1.00
27. Опільський Ю.: Поцілунок Іштари, іст. опов. стор. 61 0.50	47. Чайківський А.: На уходах, повість з козаць. життя 2.00
28. Ординцев М.: Запорожці в Са-рагоссі 1.50	48. Чайківський А.: Малолітний, по-2.00 вість, ст. 152 ясн.
29. Орлівна Галина: Шляхом чуття, новелі, стор. 42 0.40	49. Шевченко Тарас: Гайдамаки, з по1.50 і портр., стор. 96 1.5
30. Орлівна Галина: Перед брамою опов. стор. 0.40	50. Шевчук О.: Ad astra, новелі, стор. 48 0.5
31. Павлик М.: Ребенчукова Тетяна, оповід. стор. 96 1.00	51. Турянський Осип: Поза межами болю, картина з безодні, з ілюстр., стор. 238 5.00
32. Павлюк А.: Сумна радість, поезії, стор. 144 1.00	52. Чехов А. Н.: Оповідання. гумо-рески 0.60
33. Поліщук Кл.: Звуколірність, поезії стор. 64 0.50	53. Український Сміх, вибір новель, стор. 112 2.00

433(295)6
Запам'ятайте цю адресу!

„Рідна Школа“, Українське Педагогічне Товариство
у Львові, Ринок ч. 10, II. поверх, Галичина - Польща - Європа.

ІВАН ГЕРАСИМОВИЧ.

УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ ПІД ПОЛЬСЬКОЮ ВЛАДОЮ.

(Відбитка з „Народнього Календаря“ на 1924. рік
Видавництва „Бистриця“ в Станиславові).

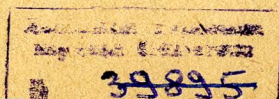
Ціна 50.000 Мп.

(Весь прибуток з продажі на „Рідну Школу“).

СТАНИСЛАВІВ, 1924.

НАКЛАДОМ В-ва „БИСТРИЦЯ“

З друкарні А. В. Кисілевського в Коломні.

1345

КОНСТАНТИНА МАЛИЦЬКА.

Рідна Школа.

В ній плекаєсь рідне слово,
В ній надія на обнову,
З неї виллєсь, наче море,
Струя світла у простори.
І оріє хлопські тини,
І проміння в хату кине,
І розжене тьми довкола

Українська Рідна Школа

З неї вийде племя сміле,
Що поборе вражі сили,
Що обійме менших братей,
Сонних кликне в труд завзятий,
А в тім труді зломить пута,
Що в них наша доля скута
І підійме рабські чола

Українська Рідна Школа.

Українські школи під польською владою.

Сила виховання.

Не лише наділена незмірними багатствами українська земля манила очи захланних на чуже добро ближших і дальших сусідів, але всяка ворожа навала старалася видерти й українську душу та українське серце молодого нашого покоління і таким чином зроби-ти з рідних дітей найтяжших ворогів українського народу.

Так робили колись Турки і Татари, виховуючи з наших дітей найзавзятіших ворогів України — яничарів. Так робила російська школа з нашими дітьми на Великій Україні, перемінюючи їх з Українців на істинно русских Москалів. Так творили Мадяри по своїх школах з українського молодого покоління звисних т. зв. Мадяронів і до нині завзятих ворогів всього що українське. Так поступали і далі поступають Румуни, в наслідок чого повстала навіть приповідка: „Тато Рус (себ-то Русин, мама Рус (себ-то Русинка) а Іван — Молдаван (себ-то Румун)“. А що до Польків — то вони на цю справу завжди звертали і особливо тепер звертають як найбільшу увагу.

Пригадаймо собі, що теперішні т. зв. польські роди як Сапиги, Погоцькі, Дідушицькі, Шептицькі, Чорторийські, Четвертинські і інші — то давно польським вихованням спольщені Українці. А найлютіший звір в людському тілі Ярема Вишневецький, який наших братів живцем вбивав на палі, пражив на розпеченому залізі, четвертував, здирав шкіру з живих людей — це також Українець, лише що вихований в польському шовіністичному дусі.

До чого зміряє і доводить чуже, вороже виховання, бачимо на страшній картині, яку по мистецьки представив незабутний Тарас Шевченко в незрівняних своїх „Гайдамаках“. Український народ, якого чаша терпіння перелаялась була вже через край, повстав проти своїх гнобителів. Огненне море розлялося над панськими дворами, фільварками, економіями та по містах, — у своїй крові купалися кати українського народу. Найстрашніша різня була в Уманю. Гайдамаками проводив тоді сам Гонта.

...Аж ось ведуть гайдамаки

Ксьондза єзуїта

І двох хлопців.

— „Гонто, Гонто !

Отсе твої діти !

Ти нас ріжеш — заріж і їх...

Заріж і їх, бо виростуть
То тебе заріжуть!
„Убийте пса! А собачат
Своею заріжу“.

Махнув ножем —
І дітий немає!
Попадали зарізані.

Ось до чого доводить чуже виховання. Батько, свідомий Українець і громадянин, провідник повстанчого руху, власною рукою мусить вбивати свої діти, щоби вони колись разом з ворогами українського народу не розпинали своєї рідної Матері-України.

Це одна з найстрашніших трагедій, яку знає історія людства.

Українські школи під польською владою.

За історичної Польщі польські школи повиховували з молодого українського покоління чимало перекінчиків, ренегатів, яничарів — найзавзятіших ворогів українського народу. Але тих шкіл, які по найбільшій частині вели польські ксьондзи єзуїти, було тоді небагато, — отже вони своїм впливом не могли обняти найширших мас українського населення. — Тепер Польща, занявши українські землі з 8 міліонами Українців, постановила в найкоротшому часі їх спольонізувати за допомогою польських шкіл.

За короткий час доведено до того, що в Холмщині і Підляшшу нема вже нині ані одної української школи а на Волиню і Полісся знищено вже поверх 90% укр. шкіл. Українських учителів (льок) позвільнювано з посад, а школи обсаджено самими Поляками і Польками, залишаючи лише з 10% „поржондних Русінуф“. А треба знати, що тут живе 90% українського населення!

В Східній Галичині нищення українських шкіл і насаджування польських представляється так:

Українських народніх шкіл у Східній Галичині було в 1911/12. шк. році, це є до війни, 2612, а після війни в 1920/21. шк. р. 1930, отже менше о 682.

Польських народніх шкіл у Східній Галичині було в 1911/12. шк. р. 1537, а в 1920/21. шк. р. 1872, отже більше о 335.

Коли числити по класам, то на 9.856 (отже кругло 10.000) клас у Східній Галичині є 7.211 польських і лише 2.645 українських клас.

Найбільше шкіл стратили ми в тернопільському „воєвудстві“, бо 279, відтак іде львівське зі стратою 235, далі станиславівське, де ми стратили 141, а в кінці українські повіти з краківського воєвідства стратили 27 українських шкіл.

В поодиноких повітах страта та дуже разяча. Напр. у старосамбірському повіті зі 41 українських шкіл остало 6 а польських з 9 зросло на 51. У деяких повітах, як: Чортків, Тереховля, Броди маємо всього по 13 українських шкіл, в повіті Збарж 15. І т. д.

До того польська влада потворила після війни 385 т. зв. польсько-українських шкіл. Який характер цих шкіл, не треба мабуть пояснювати.

Коли додамо всі наші страти й нашим коштом побільшене число польських шкіл, а саме: 682 знищених укр. шкіл, о 335 збільшене число польських шкіл і 385 польсько-українських шкіл то загальна теперішня втрата з нашого передвоєнного на річ польського стану посідання виносить страшну цифру, бо поверх 1.300 шкіл, не числячи приватних народніх шкіл „Towarzystwa Szkoły Ludowej“ (T. S. L.), яких число виносить 474. Це страти за час від 1919. до 1921. року. Скільки стратили ми за час від 1921. до 1924. року — це оповите тайною, бо польська влада заборонила видавати які небудь статистичні інформації що до шкільництва.

В наслідок того, коли до війни лише 150.000 української дівтори побиравло початкову науку в польських школах, то тепер поверх пів міліона або зовсім не побирав науки або побирав науку в польських школах.

Державних учительських семінарій є: польських 12, утравістичних 7, а українські 2, які також переініено з початком біжучого 1923/24. р. на утравістичні.

Кураторія касує одинокий на цілу Галичину державий український мужеський учит. семінар у Львові, закриваючи поступенно шкільні роки. З 1923/24. шк. роком уже закрито I. рік, а відтак поступенно будуть звивані вищі роки. Покищо залишено вправді I. рік державного жіночого українського учительського семінара у Львові, але число кандидаток зредуковано до 40, а з початком 1923/24. р. заведено польську викладову мову до науки географії й історії.

Державних іімназій ріжних типів у Східній Галичині є: польських 53, а українських лише 7 і то міністер Гломбінський заповів, що буде звивати й ті, а зачав уже тим, що усунено українських ііспекторів, а надано Поляків.

Державних промислових шкіл у Східній Галичині польських 19, українських нема ані одної!

Державних торговельних шкіл у Сх. Галичині польських 2 (торговельна й експортова академії), українських нема ані одної!

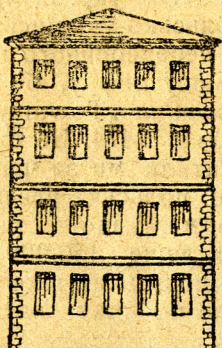
Державних рільничих шкіл у Сх. Галичині польських 7, а українських нема ані одної!

Стан шкільництва представляється у Східній Галичині образково так:

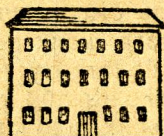
Діаграми на 6. сторони.

є: польських держ.
народніх шкіл:
7.211 клас²⁾

На 651.000, це є
12.1% польського
населення у Схід.
Галичині¹⁾

польських
держ. гім-
назій 53³⁾

держ. польських
і утравієтичних
учителських се-
минарій 19³⁾

На 4,002.000 (це є
74.4%) українсько-
го населення у
Схід. Галичині¹⁾

є: українських
державних на-
родніх шкіл
2.645 клас²⁾

держ. укра-
їнських гім-
назій 7³⁾

держ. ніби-укр.
учит. семи-
нарій 2³⁾

10.000 нових польських шкіл на кресах.

Так польський уряд як і польська суспільність зуживають найбільше сил на постійне нищення українського шкільництва та насаджування польських шкіл на українських землях. Польські вчені, політики, громадські діячі, педагоги забирають в тих справах голос, а польська преса присвячує тим справам дуже багато місця. Справу свого приватного шкільництва вважає польська суспільність так важною і з поміж всіх народніх потреб висуває її завжди перше місце, що від десятків літ ведеться вона

¹⁾ Др. Ст. Рудницький: „Огляд національної території України“. Берлін, 1923.

²⁾ Miesięcznik statystyczny, 1922. № 5, сшиток 7.

³⁾ Дати за 1922/23. шк. рік.

як окрема для себе акція від нікого і нічого неависима, з ніким і з нічим незв'язана (не уніфікована) і на ту ціль польське громадянство так поодиноким як і зорганізовано жертвує — на наші відносини — дійсно казочні суми. З другого боку польська суспільність морально підтримує свою владу в нищенню укр. шкільництва. „Towarzystwo Nauczycieli Szkół Wyższych“ у Львові ухвалило на своїх загальних зборах в 1923 р. жадати цілковитої польонізації всіх народних і середніх українських шкіл.

Презес ради народової п. Прушинський каже в „Słowie Polskim“ (ч. 147 з 1 IV. 1923 р.): „Трактат версальський та конституція не обов'язують нас до жадної непольської державної гімназії... В слід за тим в Польщі не повинні бути державні українські гімназії, а тепер існуючі треба негайно замінити на польські“.

Що до народних шкіл, то „Gazeta Poranna“ (ч. 6724 з 1. VI. 1923 р.) в статті під з. „Kościół i szkoła fundamentem polskości kresów! Nauczycielstwu rzucamy hasło: Na Wschód! Na Wschód!“ — пише між иншим: „Культуральний, цивілізаційний наїзд є дозволений кожному... І коли в кожній громаді на кресах, міській чи сільській, знайдеться учитель Поляк-ідейник, який зуміє в кресову дітвору вщепити від наймолодших літ переконання чим вона є і чим повинна почуватися, то вплив тих нових вітск на оточення видасть просто необчислені овочі. Він же повинен стати місіонарем-пропагатором польської думки на східних окраїнах“. (Так як давніше ксьондзи взути! — Прим. І. Г.)

Проф. Сікора, теперішній віцепрезес TSL., доповнює повисші виводи, а разом подає докладний плян праці в тому напрямі. Він пише в „Goiści Krakowski“ (ч. 134—135 з дня 15—16. VI. 1923 р.): „Жадне зі суспільних питань не є так пильне і жадне на випадок занедбання не грозить так страшними консеквенціями, як справа польського шкільництва на окраїнах. Справа зорганізування шкіл повинна бути довершена на протязі 3—5 літ... До акції мусять стати держава, самоврядування, і суспільні організації... Там, де TSL. будує школи, випадає дшевшє. На будову 10.000 шкіл треба 100 мільярдів мп... Як найскорше берімся до будови польських шкіл на східних окраїнах“!

Таким чином на протязі 3—5 літ має повстати від Карпат аж по Пінські болота по всіх українських громадах 10.000 польських шкіл, осередк в систематичного винародовлювання українського народу.

За історичної Польщі було польських шкіл на українських землях розмірно не багато, а всеж таки скільки то перевертнів перекінчиків, явних ренеґатів зуміли вони пстврити. Можна уявити собі скільки потворять їх сотки і тисячі польських шкіл збудованих вже досі на руїнах українського шкільництва, а скільки то ще випродують їх 10 000 яничарських нових казарм на „кресах всходніх“!!...

І коли слідитимемо за дальшим ходом започаткованої проф. Сікорою (себто TSL) акції, то переконаємося, що це не соломяний вогонь, — а за кличем ідуть і реальні діла, — діла, які можуть увінчатися навіть кращими успіхами, про які мрів сам Сікора.

„Gazeta Poranna“ (ч. 6829 з 14. IX. 1923) приносить статтю

„Urzednicy opodatkują się na cele szkolne. Doniosła tem akcję zapoczątkowali kolejjarze!“ З неї довідуємось, що польські урядники добровільно оподаткувалися на цілі польської школи. Вони дають писемні заяви, що уповажняють кожного „першого“ стягати з їх платень $\frac{1}{2}$, 1, 2 3 і більше золотих польських на польські школи. Це дасть щорічно 100 мільярдів. Таким чином вже самі польські урядники покривають запотребування на будову нових 10.000 шкіл „на кресах“ !

Як бороняться Німці перед „культуральним“ польським наїздом?

В тому часі, коли на „всходні креси“ іде ніким і нічим не здержуваний „культуральний“ польський наїзд, то гідна постава німецького громадянства на „заходніх рубежах“ (в Горішньому Шлезку) примушує Поляків переходити до оборони. Той сам проф. Сікора, який так самопевно „здобуває“ „креси всходні“, — в справах „заходніх рубежи“ співає о кілька октав низше. В статті п. з., „Wynaradawianie dzieci polskich. Nie posyłamy dzieci do obcych szkół“ („Goniec Krakowski“ ч. 136) пише між иншим: „На Горішньому Шлезку діються горендальні річі. Там навіть шкільні візитатори заохочують дітей, щоби ходили до німецьких шкіл“. Чому це так діється? Річ проста: „Населення вважає німецьку школу за щось вищого як польську“. Та не зважаючи на те — каже п. Сікора — „треба в польській державі пильно перестерігати того, щоби ні одна польська дитина не ходила до німецької школи“.

А треба знати, що німецьке громадянство Горішнього Шлезка таке домінуюче становище здобуло собі виключно власними силами: ініціативою і приватною жертвенністю з одного боку і рішучою поставою в справі оборони своїх прав на полі шкільництва з другого.

Німецьке приватне шкільництво на Горішньому Шлезку вивінуване своєю суспільністю як найкраще: прив. нім. школи випосажені у всі можливі серединки до навчання, нім. прив. учителі одержують розмірно більшу платню як польські державні та до того всі достаточо забезпечені на випадок недуги і нездатности до праці, шкільна дівтора одержує зі „Шульферайнів“ не лише всі книжки, але бідніші одержують ще убрання, а навіть обіди. І треба признати, що така щира опіка над молодим поколінням з боку свідомої здицплінованої німецької суспільности, якого кожда одиниця є членом „Шульферайну“, приносить для німецької нації благодатні овочі: не лише, що німецька дівтора не польщиться, але навпаки!

Та на цьому не кінець. Німецьке громадянство не резигнує зі своїх прав і до державних шкіл, на які воно оплачує свої податки. І так родичі 40.000 німецьких дітей зажадали для них державних шкіл. Очевидно польська влада спротивилася тому, бо — каже — це не німецькі, але властиво польські діти. — З тих естіоновано приналежність до німецької нації у 12.000 сна — родичі з тим не погоджуються і тепер йде зав-

зита боротьба буквально за кожду дитину. З обох сторін ула-
джуються віча, збори, конференції, анкети — йде шелена агітація.
Що обі сторони витрачують на ті цілі як найбільше енергії і ма-
теріяльних засобів — це ясне, бож тут йде завзята, безпощадна
боротьба за душу дитини, боротьба за існування нації.

А в нас? — спитаємо могоходам. — У нас нищиться існу-
ючі українські школи, у нас сотки нових польських державних
і приватних шкіл насаджуються по чисто українських громадах, у
нас не тисячі, не десятки тисяч — але цілі сотки тисяч нашої ді-
твори на наших очах польщитися по польських школах — а ми
„неначе закляті“ досі не виявили ще того конечного завзяття, яке
потрібне в боротьбі проти тому пляновому, доцільному, страшно-
му нищенню нашого грядучого покоління. Так далі воно бути не
може і не сміє!

Боронімся перед нищенням українських шкіл.

В останніх часах наша преса кождої днини нотує безліч ак-
тів польської самоволі над українським народом. Між иншими
„Похід проти української школи“ — це стала рубрика укра-
їнських часописів.

Згадаймо непрактикований в культурному світі розпорядок,
щоби живому народови відібрати його назву а накидати другу,
якої він не хоче!

Відноситься це до назви „український“, яку шкільна влада
заказує уживати в українських школах!

Дальший акт самоволі — це знесення одинокої на цілий край
державної укр. мужеської учит. семінарії, переміна² чисто укр.
держ. учит. семінарій на утравістичні і утравістичних (н. пр.
в Сокалі) на чисто польські. Таким чином на всіх українських
землях під Польщею нема вже нині ані одної державної укра-
їнської учит. семінарії!

Безправно запорядила польська шкільна влада, що всі укра-
їнські народні школи мають мати написи і печатки та поділи го-
дин в польській мові і в польській мові вести ціле урядування та
видавати польські свідоцтва. При цій нагоді слід замітити, що
родичі можуть і повинні не приймати польських свідоцтв і до-
магатися доконче українських.

В половині падолиста 1923. р. відбувся у Львові з'їзд кре-
сової „Хієни“, що тепер стоїть у влади. В шкільних справах з'їзд
поставив слідуєчі жадання: 1) Поміч адміністраційних властей
для шкільних інспекторів при преміні шкіл непольських на поль-
ські. — 2) Скасування решти державних шкіл з українською мо-
вою, бо „державні школи повинні бути польськими і з польською
викладовою мовою“. — 3) Основної ревізії шкільних підручників,
яких уживається в українських школах. — 4) Заведення польської
азбуки в шкільних підручниках для українських шкіл.

Проти цих ворожих затіїв на українську школу мусить наше
громадянство приготувитися до рішучої боротьби.

Та на цьому не кінець. Дня 17. падолиста 1923 р. появилася
за підписом польських архиєпискупів, генералів, кураторів прези-
дентів і инших достойників польською косцьола і бюрократії та

Головного Заряду TSL. відозва про освітню данину (податок) для Всхідній Малопольські, себто на польонізацію української Галичини і всіх українських земель під Польщею. „Під загрозою національної катастрофи, головню на східних окраїнах“ польська суспільність має негайно зложити тяжкі мільярди на творення польських шкіл в кожній укр. оселі, а далі на польські захоронки захисти, бурси, інтернати і т. п.

Щож ми на се? Уявім собі, що на горячий поклик польських арцибіскупів, генералів і воеводів власне ми маємо відповісти! Приймім же їхній клич „через освіту до свободи“ за свій і тепер, коли сипляться мільярди на польонізацію наших земель, наших дітей, ми відіймім собі від уст і кивьмо останній гріш на твердиню нашої нації — на „Рідну Школу“ У. П. Т. у Львові.

Не Поляки, тільки ми маємо і мусимо складати обовязковий податок на приватні наші школи!

Одинокий наш ратунок — приватні школи!

Стан приватних шкіл „Рідної Школи“ У. П. Т. представлявся в 1922/23 шк. році ось як:

а) *Всенародніх шкіл* „Рідної Школи“ У. П. Т. було 27, о 126 клясах.

б) *Учительських семінарій* „Рідної Школи“ У. П. Т. було 6 і 4 семінаріїні курси.

в) *Гімназій* „Рідної Школи“ У. П. Т. було 10 і 9 гімназійних курсів.

г) *Промислових шкіл* „Рідної Школи“ У. П. Т.: у Львові 1 мужеська. З 1923/24. шк. р. отворено нову доповняючу промислову школу жіночу у Львові та промислову школу (гуцульських виборів) в Косові („Гуцульське Мистецтво“).

У всіх привагних школах „Рідної Школи“ У. П. Т. користало з науки кругло 10.000 учеників і учениць.

Досі „Рідна Школа“ У. П. Т. не мала змоги займатися дошкільним вихованнем (т. зв. фреблівські огородці, дітчі садки, дітчі майдани, ясла і т. п.) Початок у цьому напрямі вже зроблений зі шк. роком 1923/24. А саме „Рідна школа“ перебрала на себе оплату учительських сил у львівських захоронках і педагогічний нагляд над працею занятих там учительок. Є надія, що з часом ця акція поширится також і на захоронки на провінції.

Хоча досі зроблено вже великий шмат роботи й на всякий спосіб покладено основи під будівлю нашого рідного шкільництва в усіх майже напрямках нашого запотребування, то всеж таки все це являється лише каплею в морі, бо помимо всіх зусиль, ми не зуміли досі зробити навіть одної сотої частини цього, що є конечно відповідно до нинішних потреб нації на тому полі, особливо на полі народнього й професійного (фахового) шкільництва.

І так: Щоби бодай зрівнати число українських народніх шкіл з числом польських народніх шкіл у Східній Галичині — треба заснувати 4.566 кляс українських всенародніх шкіл.

З огляду на те, що крім 19 польських і утравістичних учительських семінарій, є ще 20 приватних польських учительських семінарій, то щоби ми дорівняли тому числу, мусимо до існуючих заснувати ще 29 нових українських учительських семінарій.

З огляду на те, що крім 53 державних гімназій, мають Поляки в Східній Галичині ще 40 приватних гімназій, то щоби бодай зрівнатися з ними, треба нам до існуючих уже заснувати ще 83 приватних гімназій „Рідної Школи У. П. Т.

Державних українських промислових, торговельних та рільничих шкіл зовсім нема, тому мусимо негайно поставити їх власними силами.

Це очевидно лише в Східній Галичині. До того прийдеться наладити ціле українське народне, середнє й професійне шкільництво на Волині, Холмщині, Полісся й Підляшю. З огляду на страшенні знищення українського шкільництва на тих українських землях, покищо навіть приблизно не дасться усталити цифр запотребування. Думаємо одначе, що цифри ті, коли не привисшати, то бодай дорівнуватимуть цифрам галицького запотребування.

На підставі однозгідного рішення всіх наших краєвих організацій з дня 3. червня 1920 р. верховною установою цілого укр. приватн. шкільництва є „Рідна Школа“ У. П. Т. — Головна Управа „Рідної Школи“ У. П. Т. по зрілій розвазі рішила закинути безцільне і невидатне основування гімназійних курсів, а се з огляду на економічне використання сил і фондів. Лише у виїмкових випадках, коли такі курси мати муть безсумнівно гарні основи розвитку або являються на місці закритих польською владою укр. шкіл — може Головна Управа дозволити на гімн. курси. Нові гімназії основувати тільки по основнім розваженню всіх даних можливостей і закладати їх в осередках більших округів, а передусім там, де в польські (нераз дві і три) гімназії. Натомість як найбільшу увагу звернути на краще вивінування і забезпечення вже існуючих гімназій, а з другого боку вернути до основування бурс при існуючих вже укр. гімназіях, через що вони скріпляться. — **Одначе на першому місці теперішньої хвилі стоїть народня школа і школа професійна (фахова, промислова, торговельна і т. п.)!**

Польські провідники звертають особлившу увагу на народне шкільництво тому, бо через нього поступає національно-державне освідомлення широдніх мас, — а на професійні школи тому, бо вони мають випродукувати армію польських ремісників та купців. „Без багатого польского ремесла та торговлі — пише проф. Сікора в „Głosu Krakowskim“ (ч. 234) — ми будемо завжди народом карловатим без хребетного стовпа, без нормальної підстави суспільного багатства“. Тому, замість творити „інтелігентний виснажений пролетаріят“, польські правлячі кола звертають тепер пильну увагу на витворення „здорового, багатого продуктивного ремісничого та купецького стану“. — TSL. зробило вже багато в тому напрямі. Нині числить воно 55 промислових шкіл і курсів.

Тим більшу увагу мусить на цю обставину звернути понево-

лена нація, бо дійсно не виснаженим, залежним урядництвом, — але здоровим, економічно сильним, продуктивним, незалежним елементом може вона досягнути сконечної цілі своїх змагань. Отже передусім всенародні приватні школи, а де на це дозволяють місцеві обставини, — то і професійні школи мусять бути предметом особливої нашої уваги і опіки.

Та число наших приватних шкіл не стоїть в ніякій пропорції зі стратами на полі нашого народного шкільництва під польською владою та до потреб нашої нації взагалі. Ми ще не зробили навіть одної соті частини того, що ми повинні і мусимо зробити, коли не хочемо допустити до винародовлення грядучого нашого покоління. Іменно мусимо подбати, щоби в найкоротшому часі повстали у нас приватні школи „Рідної Школи“ У. П. Т. бодай по всіх містах і містечках та загрожених національно селах а відтак і по всіх інших українських громадах, де в польська школа або де українську школу замінено на польську.

Друга дуже важна справа — це придбання своїх власних домів „Рідної Школи“ для приміщення своїх приватних шкіл, бо досі наші школи по найбільшій частині містяться в найменших домівках. І знов мусимо зазначити, що польське Т. С. Л. зробило в тому напрямі багато, бо в одному 1922. р. поставило 57 шкільних будинків. — З Кругків „Рідної Школи“ мин. року (1922/23) лише Кругок „Рідної Школи“ У. П. Т. в Станіславові і ім. князя Льва у Львові на Личаківській дільниці спромоглися на вибудовання своїх власних будинків. Кругки „Р. Шк.“ У. П. Т. в Стрию і Дрогобичі забираються вже також до будови, а Кругок „Р. Шк.“ У. П. Т. в Калуші одержав в княжому дарі від патріотичної нашої громадянки п. Тиніцької, вдови по бурмістрі м. Калуша, дуже гарний і відповідний дім на приміщення в ньому приватних наших шкіл. Це нехай буде початком і заохотою до будовання власних домів, щоби ніодна наша приватна школа не остала без власного будинку!

Досі весь тягар удержання приватного шкільництва спочивав у нас на плечах лише одної невеликої частини суспільності. Частина нашої інтелігенції і переважна частина широких мас нашого народу тут, за кордоном і за далеким океаном нічим не причинилася досі до збільшення фондів „Рідної Школи“. Так само наші економічні організації, торгівлі, кооперативи і різні підприємства за дуже малесенькими виїзками зовсім не сповняли обов'язку супроти „Рідної Школи“. А треба знати, що н. пр. на Великій Україні всі економічні організації, а в першій мірі кооперативи — поставили своїм завданням дбати не лише про чисто матеріальні справи, але й підпомагати своє шкільництво. Вони прямо опікувалися школами, достарчаючи їм шкільних книжок і інших навчних приборів та субвенціонуючи школи і учителів. І коли за денікінської влади українським школам відмовлено було всякої державної помочі, то головню завдяки нашим економічно-фінансовим організаціям, а в першій мірі кооперативам та приватній жертвенности не лише наші школи там не упали, але навпаки число укр. шкіл значно зросло, а через них свідомість серед ши-

роких народніх мас — помімо страшних утисків — глибшала і кріпшала.

Коли зважиться, що з днем 30. червня 1923. р. було в Галичині 776 укр. кооператив і 13 Повітових Союзів згуртованих в Краєвім Союзі Ревізійнім а крім того поза Галичинсю на укр. землях під Польщею 5 Повітових Союзів, кождий з кільканацятьма кооперативами, — то вже вони, сповняючи обовязок супроти „Рідної Школи“, далиб їй легкю біля 2 міліярдів щомісячно приходу. Крім того є в друге стільки укр. прив. торговель і підприємств та чисто фінансових інституцій. Колиб і вони сповнили свій обовязок, то „Рідна Школа“ малаб других 2 міліярди доходу. А коли всі наші кооперативи і прив. торговлі можуть платити польській державі 2⁰/₀ оборотового податку, коли деякі кооперативи (але таких дуже мало!) платять на „Рідну Школу“ не 1⁰/₀ але з власної волі навіть 2⁰/₀, — то і загал може і повинен це правильно робити.

З другого боку наше громадянство повинно безумовно обмежувати видатки на зайві або й шкідливі річі і ощаджений таким чином гріш обертати на „Рідну Школу“. Нині, коли багата Америка заперестала уживати алькоголю, — нині, коли побідна Франція ізза ощадности з'ужитковує тютюну лише одну третину того, що перед війною, то у нас ані в одному ані в другому не бачимо не то повної абстиненції (здержання), але навіть обмеження. Польський держ. скарб мав за перший квартал 1923. року 43 міліярди 134 міліонів доходу з податку зі самої горівки. Після иншого жерела той дохід мав вимосити 48 міліярдів. Це робить на 1 рік 172 міліярдів 536 міліонів згядно 192 міліярдів. На Українців припадає з того 43 міліярди 134 міліони згядно 48 міліярдів річно. З тютюну мав держ. скарб за перший піврік 1923. року 71 міліярдів 171 міліонів доходу. На Українців випадає піврічно 17 міліярдів 792 міліонів 750 тисяч мп. або 35 міліярдів 585 міліонів 500 тисяч на рік. При теперішній сорокразовій підвижці очевидно сорок разів більше! Стільки міліярдів ми платимо лише польському скарбови. Але опріч того ми оплачуємо ще всіх горальників, шинкарів, фабрики папірків, папіросів, трафікантів і т. п., що виесе найменше ще в четверо стільки міліярдів!

Чи сміємо ми стільки міліярдів пускати з димом, видавати на річі зайві згядно шкідливі здоров'ю? Ні! Ми мусимо бодай обмежитися, а в кого найдеться на стільки сили волі, то цілковито здержатися і від курення і від уживання алькоголю. Наколи ощаджені таким чином міліярди обернемо на „Рідну Школу“, то на місце знищених укр. державних шкіл улаштуємо багато кращі свої приватні школи.

За цю справу повинні взятися дуже енергічно всі наші освітньо-культурні т-ва та поодинокі громадяне. Є в нас сила і змога, лише треба зрозуміння, доброї волі і більше дисципліни!

Усвідомивши собі золоті слова проф. Я. Біленького, бувшого шкільного референта У. П. Т. „Рідної Школи“, а саме; „Школи — все, найпаче-ж у теперішню хвилю, се серце народу. Перестане воно битися, ослабне воно, не стане й ор-

ганізму самого! — мусимо всі так фізичні як і правні члени укр. нації подбати, щоби тому серцю нації постійно додавати сили, щоби воно могло працювати, оживляти і кріпшати весь національний організм.

Чеська „Школьська Матица“ під австрійським ярмом виховала була здорове духом і свідоме національно покоління, що на наших очах створило могутню чеську державу. Серед Німців нема буквально ні одної одиниці, яка не належала б до „Шульфєрайну“ і не платила добровільного податку на його цілі. Тому то німецькі приватні школи стоять так сильно і високо, що ніякий польський „культуральний“ наступ не може їх захитати.

Так само в нашій „Рідній Школі“ мусить згуртуватися вся наша суспільність тут, за кордоном і за широким океаном.

Кожний Українець і кожда Українка, де б вони не жили, мусять стати членами „Рідної Школи“, а також членами повинні стати всі наші товариства (читальні, кооперативи, фінансові інституції і т. п.) та підприємства і постійно платити 1% брутто всіх своїх доходів (кооперативи і всі інші економічно-фінансові товариства 1% брутто торгу, касового впливу чи яких небудь трансакцій) титулом добровільного податку на „Рідну Школу“.

Приєднуванням членів повинні обов'язково зайнятися не лише наша інтелігенція, але й селяни, міщани і робітники, — бо „Рідна Школа“ — це для всіх спільна мета! В українській суспільності не сміє бути буквально ні одної одиниці без огляду на пол, вік, заняття і політичні переконання, щоби вона не належала до „Рідної Школи“ і постійно не сповняла обов'язків упроти неї. Головна Управа „Рідної Школи“ виготовляє і доручає через Кружки „Рідної Школи“ всім членам членські виказки. Кожний член укр. суспільності мусить мати таку членську виказку! Не лише органи „Рідної Школи“, але й поодинокі члени укр. громадянства повинні себе взаємно контролювати, чи належать вони до „Рідної Школи“ і чи сповняють обов'язки супроти неї. Бо до великої оборонної акції за життя Нації через „Рідну Школу“ мусить стати весь народ!

Як закладати, і удержувати приватні всенародні школи У. П. Т.? — Збірні лекції!

Передусім організатори приватної школи освідомлять родичів про потребу такої рідної школи і одержать від них запевнення (найкраще на письмі), що вони посилатимуть свої діти до своєї рідної приватної школи. Опісля слід полагодити такі формальности:

1) Подання вносить Кружок „Рідної Школи У. П. Т.“, а як його нема, то Комітет Родичів нарочно вибраний для ведення школи, при чім перший підписаний уважається основником і власником (правною особою) школи. Це належить в поданню о дозвіл на школу зазначити.

2) Треба негайно внести подання остемпльоване (так само прилоги) до Кураторії Львівського Шкільного Округа на руки Ради шкільної повітової о дозвіл на ведення . . . клясової хлопчачої, дівочої чи мішаної всенародньої школи, покличуючися на основний закон з дня 21 грудня 1867. арт. XVII Дн. з. л. ч. 142

і закон з дня 14. мая 1869 § 70 Д. з. д. ч. 62 та регулямін народніх шкіл, введений розп. Ради шк. краєвої з дня 3. червня 1909 ч. 27.241 § 196 і дальші (о приватній науці).

3) В поданню умотивувати: а) потребу школи, б) зазначити яка буде фреквенція, в) що науку буде вестися по научним плянам, що обовязують в державних школах, введених розпорядком Міністерства віроісповідань і освіти з дня 24. мая 1921 ч. 10.255/І і Кураторії ЛШО. з дня 13. липня 1821 ч. 4740/ІІІ Дн. Ур. Кур. ЛШО ч. 11. з. 1921. р., г) що фонди на удержання школи забезпечені, а се оплати учеників (ць), вкладки родичів, жертви і т. д., що приміщення школи відповідає гігієні і новочасної педагогії..

4) До подання долучити: а) свідоцтво повітового лікаря, що будинок надається на школу, о яке треба приватно постаратися перед внесенням подання, б) свідоцтво моральности, потверджене через пароха і уряд громадський для кожного учителя, в) метрику, свідоцтво іспиту зрілости і кваліфікаційного іспиту і інших іспитів, посвідку приналежности і опис життя для кожного учителя з осібна. (Свідоцтва можна долучати в легалізованих відписах.) г) ситуаційний плян поміщення школи (з вимірами), г) виказ інвентаря і научних середників, як що вони є.

Про кожде намірене заснування приватної школи негайно повідомити Головну Управу „Рідної Школи“ У. П. Т., яка служитиме порадою, а в разі якихнебудь перепон інтервеніювати у правлячих чинників.

Коли на місці нема відповідної учительської особи, яку даний Кружок „Рідної Школи“ У. П. Т. чи приватні ініціатори могли би предложити Головній Управі „Рідної Школи“ У. П. Т. до заіменування, то Головна Управа сама настановить учителя (льку) і в такому випадку подбає про висилку особистих документів настановленої нею учительської особи.

На удержання приватної школи складаються: Шкільні оплати учеників (ць), які практично булоб усталити в золотих польських або одиницею міри якогось збіжа (жита або пшениці). Висота такої оплати залежна від маєткової сили дотичної околиці взагалі, а родичів зокрема. Очевидно у випадках гідних узгляднення допускається частинна знижка шкільної оплати, а навіть і цілковите звільнення від неї. Далі на ту ціль йде **обовязковий 1% добровільний податок на „Рідну Школу“** від усіх бруutto доходів так від усіх приватних осіб без огляду на це, чи дотична особа має свою дитину в приватній школі чи ні, як також 1% бруutto доходів від усіх торговель, кооператив, фінансових і економічних інституцій та всякого роду підприємств. На ту ціль йде далі 1% бруutto впливу від концертів, вистав, фестинів, вечерниць, всякого роду забав і т. п. улаштувань, хочаб із гуманітарною метою. Всякі улаштування з метою прибутку виключно на „Рідну Школу“. Добровільні принагідні жертви. — Збірки в церкві чи при нагоді різних публичних улаштувань та всіляких приватних (родичних) свят: весілля, хрестини, ріжного роду поминки і т. п. — **Збірки в днях „Рідної Школи“, якими являються: Ріадво, Великдень та празник (храм) в даній громаді.** Публичні збірки по

вулицях на підставі дозволу політичної власті. — Записи і даровизни. — Іншого рода приходи.

На підставі сподіваних приходів і видатків укладає кожда приватна школа „Рідної Школи“ У. П. Т. прелімінарі (на найблизчий шкільний рік), який одобрає Кружок „Рідної Школи“ У. П. Т.; він то зіставляє сумаричний прелімінар усіх в його крузі ділання находячихся приватних шкіл „Рідної Школи“ У. П. Т. і предкладає Головній Управі до затвердження,

Звертаємо увагу, що на Великій Україні в часі страшної реакції за часів Денікіна, яка виявилася у безпощадному нищенню українського шкільництва — тамошнє громадянство приватними засобами не лише змогло удержати всі існуючі школи, але ще й позакладати чимало нових приватних шкіл. А удержували вони (і переважно досі удержують) свої приватні школи дуже просто: Від кожного морґа давали 1 пуд (с. в. 16 кілограмів) збіжа на школу. Це дістав учитель. Будинок під школу, обстансву і всякі шкільні прилади і т. п. достарчувала громада окремо. Того рода удержання є там традиційним, бо н. пр. чабанови там також платять 1 пуд збіжа від кожної штуки худоби, яку пасе. Також ламареви платять там 1 пуд збіжа від нумера. Та буває громада дає учителеви кілька десятин землі, сама її обробить і засіє і учитель має готовий збір. Буває, що учитель дістає помешканне і харч в натурі і доплату грішми. Все залежить від місцевих обставин і від того, чи це учителька чи учитель, самітний чи жонатий і т. д. На всякий спосіб наше громадянство на Великій Україні таким зовсім простим примітивним способом змогло удержати чимало своїх приватних шкіл. Також удержування шкіл кооперативним способом починає здобувати право горожанства.

З огляду на те, що польська влада ставить перепони в отвиранню нових українських приватних шкіл, мусить наше громадянство радити собі в инший спосіб, щоби своїм дітям дати рідну освіту і виховати їх на вірних синів і доньок України та не допустити до того, щоби чужі школи поробили з них перекинчиків, повертнів і явних, ворогів свого власного народу. Цей инший спосіб — то збірні лекції!

Нині так справи стоять, що польська поліція не дозволяє вчити дітий без позволу Кураторії Л. Ш. О., почавши від десяти. Значить, по 9 (девять) дітий можна вчити всякому без окремого дозволу.

Збірними лекціями прийдеться нам користуватися мабуть довший час, доки дібемося від польської влади дозволу на отворення наших приватних шкіл. Про всі збірні лекції повідомляйте Головну Управу „Рідної Школи“ У. П. Т. у Львові, Ринок 10.

Щоби „Рідну Школу“ поставити на ноги і дати їй сильну непохитну підставу, на це треба творчої праці з боку цілого нашого громадянства, на це треба багато ініціативи, опертої на досвіді життя. Не спускаючись на одиниці, всі разом і кождий з окрема у згідному співділанню доконаємо великого діла, за яке благословитимуть нас грядучі покоління.

3. Наукова Бібліотека.

54. Білецький Л.: Історія укр. літератури, стор. 38	0.75	ченко, життя укр. поета, стор. 106	2.00
55. Бауер О.: Шлях до соціалізму, стор. 43	0.75	66. Брузалем В.: Психологія, стор. 188, з ілюстр.	3.60
56. Богданов А.: Початковий курс політичної економії (питання і відпов.), стор. 126	4.00	67. Ковалевський М. О.: Історія Греції та Риму. з ілюстр. і картами, стор. 114	2.50
57. Возняк М.: Початки укр. комедії (1614—1819), стор. 252	4.00	68. Кузьма Орест: Як друкується книжка. ст. 64, з обр.	0.60
58. Віппер Р.: Джерела нашої культури, стор. 30	0.50	69. Кунів Гайніріх: Як повстала релігія і вірування в богів. стор. 180	5.00
59. Грицак Е. Др.: Під червоною владою. Шкільна справа та Радянській Україні, стор. 62	1.00	70. Кавтський Карл: Диктатура пролетаріату, стор. 76	2.00
60. Грицак Е. Др.: З історії книжкового руху на Великій Україні, стор. 20	0.50	71. Королів-Старий В.: Повстання органічного життя на землі. (Еволюційні теорії) стор. 104	3.00
61. Дехтяренко І.: Новий погляд на походження континентів, океанів та гір, стор. 32	0.50	72. Королів-Старий В.: Тваринний світ та його сучастки. стор. 84	2.00
62. Дорошенко В.: Життя і Сясо, статті на літ. теми, стор. 164	2.00	73. Лаврінович К.: Таємниці духа (сучасні змагання спиритизму), стор. 50	0.50
63. Донцов Дм.: Підстави нашої політики, стор. 212	4.00	74. Маркс Карл: Наймана праця і капітал, стор. 80	2.00
64. Донцов Дм. Др.: Українська державна думка і Європа, стор. 80	1.00	75. Ярема Яким: Мойсей, поема Ів. Франка, стор. 60	0.75
65. Візен Альфред Др.: Тарас Шев-		76. Шимонівич І.: Історія політичної економії (скорочений курс лекцій), сс. 144	3.00

4. Народня Бібліотека.

78. Бачинський А.: Рік в садку і городі, підручник садівничо-городничої господарки, з ілюстр. стор. 68	0.75	ема, з обр. стор. 96	0.75
79. Боберський І.: Рухові гри і забави, стор. 56	0.50	84. Р. Давний: Про січових Стріляців, з обр. ст. 80	1.00
79. Гей не дивуйтесь... Воєнні пісні стор. 16	0.20	85. Гупульська Чатанка, з ілюстр., стор. 32	0.50
80. Загадки молодим і старим на забаву стор. 48	0.50	85. З „Подорожжя до Києва“, з ілюстр. стов. 32	0.50
81. Калинець С.: Про пасіку і пчоли з ілюстр., стор. 56	0.50	87. Про пекло та пекольні муки, з ілюстр., стор. 32	0.50
82. Калинець С. Було та мохор поросло, легенди, стор. 56	0.50	88. Порука, з ілюстр., стор. 32	0.50
83. Калинець С.: По другим світі, по-		89. Крушельницький А.: Перша читанка, з ілюстр., стор. 72	1.00
		90. Український впоряд, часть І. стор. 32	0.50

5. Театральна бібліотека.

91. Аляхнович Ф.: Пташка щастя пєса на 3 дії, стр. 32	0.30	100. Дудко Ф.: Гріх, драм. карт. на 1 дію, стор. 16	0.15
92. Андрєєв Леонід: Життя людини, пєса на 5 картин, стор. 122	1.00	101. Зубенко І.: Остання жертва, пєса на 3 дії, ст. 48	0.50
93. Бабій Олесь: Воєнна любов, жарт на 1 дію, стор. 16	0.20	102. Бернар Трістан: Одинокій вломник на селі, комедія на 1 дію, ст. 16	0.20
94. Білібін В. В.: Дракони, жарт на 1 дію, стор. 16	0.15	103. Д. Гумкевич: Жертви темноти, драма з життя канад. переселенців на 3 дії	0.80
95. Білібін В. В.: Танцюрист, жарт на 1 Ено, стор. 20	0.20	104. Калинець С.: Сватання в нецьках, ком. на 1 дію, стор. 16	0.20
96. Васильченко С.: На перші гулі, жарт на 1 дію, стор. 36	0.30	105. Коцебує А.: Заколот, штука на 5 дії, стор. 88	1.00
97. Васильченко С.: Куди вітер віє, мал. на 1 дію, стор. 36	0.30	106. Марусин Гр.: Пан писар, пєса на 2 дії, стор. 52	0.30
98. Гофмансталь Г.: Смерть Тіціана, едрам. поема, стор. 24	1.00	107. Мірбо О.: Злодій, пєса на 1 дію, стор. 32	0.30
99. Гриневич Ф.: Монології, ч. І. 11. стор. 32 по	0.30		

- 0198 (1986)
108. Метерліяк М.: Монна Ванна, драма на 3 дії, стор. 56 1.50
 109. Николишин Д.: Новорічна казка сцен. поема, стор. 16 0.20
 110. Нікорович І.: Ніч новоженців, сцен. карт. на 1 дію, стор. 16 0.20
 111. Ольбрахт І.: Пятый акт, песа на 1 дію, стор. 34 0.50
 112. Самийленко В.: У Гайхан Бея, фантазія на 2 дії, стор. 40 0.30
 113. Старицький М.: Як ковбаса та чарка — то минеться сварка, комедія на 1 дію, стор. 36 0.40
 114. Степняк Н.: Різдяна ніч. на

- 1 дію, стор. 16 0.20
 115. Сатана в бочці, сценічний жарт 1 дію, стр. 16 0.20
 116. Суріучев І.: Осінні скрипки, песа на 5 дії, стр. 48 1.20
 117. Тогозочний І.: Борці за мрії (Кайн і Авець), на 4 дії, стор. 128 1.20
 118. Фредро А.: Які хорі, такі доктори, ком. на 1 дію стор. 20 0.30
 119. Чехов А.: Медвідь, шутка на 1 дію, стор. 24 0.25
 120. Старицький М.: Ніч під Івана Купала, 1 дія, стор. 16 0.20

Річні видання.

121. „Книжка“, бібл. журнал р. 1921 . 2.50
 122. „Книжка“ бібл. журнал р. 1922 . 5.00
 123. „Книжка“, бібл. журнал р. 1923 . 5.00
 124. „Зоря України — Ukraina Stelo“ рік 1913—14 5.00
 125. „Зоря України — Ukraina Stelo“ рік 1923 0.75
 126. „Укр. Пласт“ рік 1923 1.75

127. К. Вербицький: укр.-еспер. словар, стор. 96 1.00
 128. О. Кузьма: Підручник міжнар. мови Есперанто, стор. 132 1.60
 129. М. Hruševskij: Resumo de Ukraina historio, з картою, стор. 20 0.30
 130. Т. Ševčenko: Katerino, поема, ст. 16 0.30

Увага для замовляючих: В цій каталозі подаємо основні ціни, які не змінюються. Змінюється лише книгарський множник, обов'язковий і однаковий для всіх книгарень в Польщі. Щоби знати ціну книжки, пр. Коцебує: „Заколот“, то її основну ціну 1.00 множиться через множник, т. зн. $1.00 \times 240.000 = 240.000$ Мл.

Книжки висилаємо тільки за попереднім надісланням грошей. Поодинокі книжки не висилаємо, бо пошта нераз виносить більше, як ціна книжки.

Ціни для Америки й Канади: 0.05 = 1 цент 1.00 = 20 центів
 0.50 = 10 центів, 5.00 = 1 долар

після поданих основних цін сего каталога.

Хто з Америки й Канади замовить всі вчислені книжки і пришле гроші з гори, буде діставати даром цілий рік бібл. журнал „Книжка“. Крім сього від кожного такого замовлення В-во признає 10% на „Рідну Школу“.

Замовлення й гроші елати на адресу:

Українське Видавництво „БИСТРИЦЯ“ Станиславів,
 вул. Липова, ч. 76. Галичина, Європа.

Кожний інтелігент повинен все цікавитися українським письменством і передплачувати „КНИЖКУ“, вістник українського книжкового руху, орган „Союза укр. книгарень і накладень“.

„КНИЖКУ“ повинні передплачувати особливо Українці Америки й Канади, заморські укр. Товариства, бібліотеки й книгарні, щоби піддержати одиникий тепер укр. журнал, який має на меті ширити укр. книжку.

Передплата цілорічно виносить осн. ц. 5.00, для Америки й Канади 1 долар, для прочої заграици вартість 1 доларя.

Всіх Видавців і Видавництва просять вислати свої видання для бібліографії. Гроші, книжки й письма просимо вислати на адресу:

Укр. Видавництво „БИСТРИЦЯ“ Станиславів
 вул. Липова, ч. 76. Галичина, Європа.

рл 1345.

І. Герасимович

Українські школи